

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

ANALYSIS OF THE FINANCIAL STATE OF RETAIL TRADE ENTERPRISE

У статті розглянуто основні показники підприємств роздрібною торгівлі України, фактори впливу на їх фінансовий стан. Проведений фінансовий аналіз підприємства роздрібною торгівлі, а саме горизонтальний аналіз основних фінансових показників підприємства; кореляційний аналіз взаємозв'язку між прибутком підприємства та індексом інфляції; коефіцієнтний аналіз. На основі розрахованих даних виведено комплексний показник інвестиційної привабливості підприємства. Зроблено висновки, надано рекомендації.

Ключові слова: торговельне підприємство, динаміка обігу роздрібною торгівлі, фінансові результати, аналіз фінансового стану підприємства, коефіцієнтний аналіз.

В статье рассмотрены основные показатели предприятий розничной торговли Украины, факторы влияния на их финансовое состояние. Проведен финансовый анализ предприятия розничной торговли, а именно горизонтальный анализ основных финансовых показателей предприятия; корреляционный анализ взаимосвязи между

прибылью предприятия и индексом инфляции; коэффициентный анализ. На основе рассчитанных данных выведен комплексный показатель инвестиционной привлекательности предприятия. Сделаны выводы, представлены рекомендации.

Ключевые слова: торговое предприятие, динамика оборота розничной торговли, финансовые результаты, анализ финансового состояния предприятия, коэффициентный анализ.

The article deals with the main indicators of retail trade enterprises of Ukraine, factors influencing their financial status. The financial analysis of the retail business is carried out, namely: a horizontal analysis of the main financial indicators of the enterprise; correlation analysis of the relationship between enterprise profits and inflation index; coefficient analysis. On the basis of calculated data, the complex indicator of investment attractiveness of the enterprise is derived. Conclusions and recommendations are made.

Key words: trade enterprise, dynamics of retail trade turnover, financial results, analysis of financial condition of enterprise, coefficient analysis.

УДК 658.1

Юнацький М.О.

к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
(м. Кривий Пир)

Постановка проблеми. Одне із завдань фінансової реформи полягає в переході до керування фінансами на основі аналізу фінансово-економічного стану з урахуванням ринкових умов. Результати діяльності будь-якого торговельного підприємства цікавлять як зовнішніх користувачів (насамперед, інвесторів, кредиторів, акціонерів, споживачів і виробників), так і внутрішніх (керівників підприємства, працівників адміністративно-управлінських структурних підрозділів та підвідомчих підрозділів). Дуже важливим є положення підприємства на ринку, для чого необхідний фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства.

Основними компонентами фінансово-економічного аналізу діяльності торговельного підприємства є аналіз бухгалтерської звітності, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, розрахунок фінансових коефіцієнтів. За ринкових відносин аналітична діяльність – це одна з важливих умов як виживання, так і процвітання підприємств. Кваліфіковані фахівці зобов'язані володіти сучасною методикою системно-комплексного підходу до дослідження та оцінювання виробничих та управлінських ситуацій, науково обґрунтованими методами всебічного аналізу виробничо-господарської діяльності [1].

Торговельна діяльність в Україні сьогодні є однією з найпоширеніших форм підприємництва. У статутних документах будь-якого підприємства як вид підприємницької діяльності найчастіше зазначається торгівля.

Торгівля в Україні є одним з видів економічної діяльності, які мають значний вплив на економіку держави.

Таким чином, актуальним стає питання дослідження фінансового стану торговельного підприємства за аналізований період, а на основі цього аналізу варто здійснити пошук рекомендацій для покращення його фінансового стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання оцінювання фінансового стану підприємства розглядаються різними науковцями. Серед вітчизняних учених слід назвати таких, як О.Ю. Верланов, О.С. Іванілов, О.П. Кавтиш, А.В. Ковалевська, І.М. Мягих, Т.А. Обущак, Н.А. Остап'юк, Р.В. Руда, Г.В. Савицька. Крім того, проблеми звітності, процедури її складання, аналізу та аудиту в умовах ринкової економіки досить повно висвітлені в працях вчених країн близького та далекого зарубіжжя, зокрема в роботах Л.В. Іоніда, Л.С. Соколова, Р.С. Сейфуліна, Е. Хелфера, Є.В. Бріггема, Г.Г. Кірейцева. Значні досягнення названих вчених стали основою подальшого дослідження проблем та формування висновків і пропозицій щодо вдосконалення бухгалтерської фінансової звітності. Проте окремі моменти оцінювання фінансового стану підприємства досі є маловивченими та малодослідженими, що спонукає до їх глибшого висвітлення у статті.

Постановка завдання. Метою статті є своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності підприємства; пошук рекомендацій щодо зміцнення фінансового стану торговельного підприємства та його платоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головною метою розвитку торговельної сфери є забезпечення товарного обігу та еквівалентного

обміну товарів у формі купівлі-продажу для задоволення потреб споживачів, а саме фізичних та юридичних осіб [2].

Останнім часом роздрібна торгівля в Україні зазнає змін під впливом кризових явищ. Фінансова та інвестиційна нестабільність у країні, що обумовлена політичними й економічними перетвореннями, призводить до зниження попиту на товари, послуги та зниження прибутку торговельних підприємств, а також має достатній вплив на збалансованість попиту й пропозиції споживчого ринку, де можна спостерігати дисбаланс, який породжується невідповідністю суспільних виробництв та нестабільним розвитком підприємств торговельно-посередницької діяльності [2].

Обсяг роздрібногo товарообігу України, згідно з даними Державного комітету статистики [3], у 2015 році склав 487 588 млн. грн., що на 49 215 млн. грн. більше обсягу минулого року (табл. 1).

Але індекс фізичного обсягу роздрібногo товарообігу підприємств (юридичних осіб) до попереднього року у порівняних цінах за 2015 рік становив 80,2%, що є дуже негативним показником. У 2016 році обсяг роздрібногo товарообігу становив 555 975 млн. грн., а індекс фізичного обсягу роздрібногo товарообігу підприємств (юридичних осіб) до попереднього року у порівняних цінах за 2015 рік склав 104,5%, тобто ситуація вирівнюється.

Під фінансовим станом підприємства розуміють ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності, а також своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями [1].

Аналіз фінансового стану – це комплекс заходів щодо дослідження та аналітики результатів

діяльності організації з метою вивчення ступеня ефективності використання основного та оборотного капіталу, а також реалізації стратегічних завдань компанії з метою виявлення недоліків та порушень, пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємства (у вигляді прибутку чи соціальних вигод) [1].

Об'єктом фінансового аналізу виступає фінансова діяльність ТОВ «Фоззі-Фуд» (якому належить торгова марка «Сільпо»). Код ЄДРПОУ: 32294926. Місце знаходження товариства: 08132, Київська обл., Києво-Святошинський р-н, м. Вишневе, вулиця Промислова, будинок, 5. Дата державної реєстрації: 2 грудня 2002 року.

Основним видом діяльності за КВЕД-2010 є 47.11 «Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами».

«Сільпо» – одна з найбільших в Україні мережа супермаркетів, яка налічує 238 магазинів, розташованих як у Києві, так і в регіонах України (55 міст України). Супермаркет «Сільпо» – це магазин самообслуговування, асортимент якого налічує до 20 000 найменувань продуктів харчування та супутніх товарів залежно від величини торгової площі магазину.

Інформаційною основою проведення аналізу є фінансова звітність підприємства [4]. Динаміка основних фінансових показників ТОВ «Фоззі-Фуд» представлена в табл. 2.

Проведений аналіз основних показників ТОВ «Фоззі-Фуд» свідчить про неоднозначну ситуацію, що характеризується, з одного боку, стабільністю чистого доходу (виручки від реалізації), який за 2014–2015 роки збільшився на 28%, а за 2015–2016 роки зменшився на 0,81%, а з іншого боку, збитковістю діяльності підприємства, що потребує більш детального аналізу.

Таблиця 1

Основні показники роздрібногo торгівлі України [3]

Рік	Роздрібний товарообіг підприємств (юридичних осіб), млн. грн.	Зокрема, питома вага, %		Індекс фізичного обсягу роздрібногo товарообігу підприємств (юридичних осіб) до попереднього року у порівняних цінах, %	Наявність об'єктів роздрібногo торгівлі підприємств (юридичних осіб) на кінець року, тис. од.
		продовольчих товарів	непродовольчих товарів		
2008	246 903	34,4	65,6	117,3	69,2
2009	230 955	40,0	60,0	79,1	65,3
2010	280 890	39,5	60,5	110,1	64,8
2011	350 059	38,9	61,1	113,2	64,2
2012	405 114	40,2	59,8	112,3	62,2
2013	433 081	41,1	58,9	106,1	59,8
2014*	438 343	41,3	58,7	90,0	49,6
2015*	487 558	41,1	58,9	80,2	49,6
2016*	555 975	41,0	59,0	104,5	49,3

* без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Динаміка основних фінансових показників ТОВ «Фоззі-Фуд»

Показник	Рік			Відхилення 2015 року від 2014 року		Відхилення 2016 року від 2015 року	
	2014	2015	2016	Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	27 408 606	35 022 577	34 738 968	7 613 971	27,78	-283 609	-0,81
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	21 960 669	28 093 748	27 935 424	6 133 079	27,93	-158 324	-0,56
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	5 447 937	6 928 829	6 803 544	1 480 892	27,18	-125 285	-1,81
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис. грн.	1 160 196	380 290	-150 301	-779 906	-67,22	-530 591	-139,52
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн.	-406 085	-1 405 616	-380 610	-999 531	246,14	1 025 006	-72,92
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	-406 230	-1 405 909	-383 557	-999 679	246,09	1 022 352	-72,72
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	787 670	1 024 968	37 209	237 298	30,13	-987 759	-96,37
Сума зносу основних засобів, тис. грн.	662 566	928 579	71 350	266 013	40,15	-857 229	-92,32
Фондомісткість, грн./грн.	0	0	0	0	1,84	0	-96,34
Фондовіддача, грн./грн.	42	41	1 120	-1	-1,80	1 079	2 632,32
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	1 729 899	2 815 122	6 623 503	1 085 223	62,73	3 808 381	135,28
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	4 898 888	6 929 947	1 769 775	2 031 059	41,46	-5 160 172	-74,46

Джерело: складено автором на основі джерела [4]

Слід зазначити, що приріст собівартості реалізованої продукції за аналізований період (27,93%, -0,56%) корелює зі змінами чистого доходу за 2014–2016 роки (27,78%, -0,81%), що свідчить про незначні зміни впливу собівартості реалізованої продукції на прибуток підприємства.

Для визначення взаємозв'язку між прибутком підприємства та індексом інфляції проведено кореляційний аналіз засобами Microsoft Excel (рис. 1).

Коефіцієнт кореляції $-0,94$ показує залежність, за якої збільшення індексу інфляції призводить до зменшення прибутку підприємства, що підтверджує ринкову ситуацію за 2014–2016 роки.

Слід звернути увагу на зміни залишкової вартості основних засобів підприємства. Так, на кінець 2016 року основні засоби зменшилися на 96%, що за постійної діяльності та відкриття нових магазинів може свідчити про кроки до оптимізації власних активів підприємства (наприклад, продаж основних засобів пов'язаним особам, сплата їм орендної плати, що зменшує податок на прибуток).

В структурі активів підприємства оборотні активи у 2015 році займають 63%, а у 2016 році – 71%, що повністю підтверджує торговельне спрямування діяльності підприємства.

За аналізований період відбулися значні зміни в структурі оборотних активів підприємства, де за 2016 рік на 135% збільшився обсяг дебіторської

Період, роки	Прибуток ТОВ «Фоззі-Фуд», тис. грн.	Індекс інфляції [3]
2013	209	100,5
2014	-406 230	124,9
2015	-1 405 910	143,3
2016	-383 557	111,4
Загальна класифікація кореляційних зв'язків		
сильний	r (коефіцієнт кореляції) $> 0,70$	
середній	$0,50 < r < 0,69$	
помірний	$0,30 < r < 0,49$	
слабкий	$0,20 < r < 0,29$	
дуже слабкий	$r < 0,19$	
	Стовпчик 1	Стовпчик 2
Стовпчик 1	1	
Стовпчик 2	-0,943902646	1
Кореляція – сильний зворотній взаємозв'язок		

Рис. 1. Кореляційний зв'язок між прибутком ТОВ «Фоззі-Фуд» та індексом інфляції

заборгованості, яка в структурі активів займає 67%, що негативно впливає на фінансовий стан підприємства. Збільшення дебіторської заборгованості відбулося насамперед за рахунок збільшення іншої поточної дебіторської заборгованості.

Позитивним фактом є зменшення на кінець 2016 року обсягу кредиторської заборгованості на 74%, а саме до 1 770 млн. грн.

Більшість показників майнового стану підприємства погіршилась (табл. 3).

Так, на кінець 2016 року зменшилась частка основних засобів в активах на 96%, збільшився коефіцієнт зносу основних засобів на 38%.

Позитивним фактом можна вважати збільшення коефіцієнта мобільності активів на 46%. Висока мобільність свідчить про те, що компанія зможе змінити структуру активів протягом короткого періоду часу. Показник мобільності активів говорить про здатність компанії підлаштуватися під зовнішній вплив ринку, проводити гнучку діяльність.

У короткостроковій перспективі критеріями оцінювання фінансового стану підприємства виступають його ліквідність і платоспроможність. Таким

чином, ліквідність підприємства – це його здатність перетворити свої активи на кошти платежу для погашення короткострокових зобов'язань [5].

Оцінювання ліквідності підприємства здійснюють за допомогою системи фінансових коефіцієнтів, які дають змогу зіставити вартість поточних активів, що мають різний ступінь ліквідності, із сумою поточних зобов'язань (табл. 4).

Коефіцієнт загальної ліквідності характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання з найбільш легко реалізованої частини активів, а саме оборотних коштів. Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку ліквідності активів. Оскільки поточні зобов'язання підприємства погашаються переважно за рахунок поточних активів, для забезпечення нормального рівня ліквідності необхідно, щоб вартість поточних активів перевищувала суму поточних зобов'язань (ця вимога також впливає з «модифікованого золотого фінансового правила»). Нормальним значенням цього коефіцієнта вважається 1,5...2,5, але не менше 1. Однак на його рівень впливають галузева належність підприємства, структура запасів, стан дебіторської заборгованості, трива-

Таблиця 3

Динаміка показників майнового стану ТОВ «Фоззі-Фуд»

Показник	Рік			Відхилення, +/-		Відхилення, %	
	2014	2015	2016	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року
Частка основних засобів в активах	0,093	0,097	0,004	0,004	-0,093	4,585	-96,129
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,457	0,475	0,657	0,018	0,182	4,041	38,272
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,692	0,258	-17,00	-0,43	-17,25	-62,77	-6696,52
Частка оборотних виробничих активів	0,579	0,634	0,717	0,055	0,083	9,542	13,105
Коефіцієнт мобільності активів	1,381	1,741	2,543	0,361	0,801	26,123	46,019

Джерело: складено автором на основі джерела [4]

Таблиця 4

Динаміка показників ліквідності ТОВ «Фоззі-Фуд»

Показник	Рік			Відхилення, +/-		Відхилення, %	
	2014	2015	2016	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,101	0,092	0,021	-0,009	-0,071	-9,377	-76,953
Коефіцієнт термінової ліквідності	0,435	0,488	0,968	0,052	0,481	12,002	98,559
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,878	0,881	0,996	0,004	0,115	0,413	12,996
Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	0,334	0,396	0,947	0,062	0,551	18,474	139,198
Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	2,832	2,462	0,267	-0,370	-2,194	-13,073	-89,146

Джерело: складено автором на основі джерела [4]

лість виробничого циклу та інші фактори [1]. Цей показник не відповідає нормативному значенню (на кінець 2016 року він становить 0,99) але має тенденцію до покращення.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дає змогу визначити частку короткострокових зобов'язань, що підприємство може погасити найближчим часом, не чекаючи оплати дебіторської заборгованості та реалізації інших активів [5].

На кінець 2016 року цей показник становив 0,021, що показує неможливість підприємства негайно погасити свої борги.

Теоретично значення коефіцієнта вважається достатнім, якщо воно перевищує 0,2...0,3. На практиці ж значення бувають значно нижчі, а за цим показником не можна відразу робити негативні висновки про можливість підприємства негайно погасити свої борги, тому що мало ймовірно, щоб усі кредитори підприємства одночасно висунули йому свої вимоги. Водночас занадто високе значення показника абсолютної ліквідності свідчить про нераціональне використання фінансових ресурсів.

Умовою й гарантією виживання та розвитку будь-якого підприємства як бізнес-процесу є його фінансова стабільність. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно здатне «витримати» несподівані зміни ринкової кон'юнктури й не опинитися на краю банкрутства. Більш того, чим вище його стабільність, тим більше переваг воно має перед іншими підприємствами того ж сектору економіки щодо одержання кредитів та залучення інвестицій. Фінансово стійке підприємство вчасно розраховується за своїми обов'язками з

державою, позабюджетними фондами, персоналом, контрагентами.

Фінансова стабільність підприємства – це його надійно-гарантована платоспроможність у звичайних умовах господарювання й випадкових змін на ринку.

До основних факторів, що визначають фінансову стійкість підприємства, належать фінансова структура капіталу (співвідношення позикових та власних коштів, а також довгострокових та короткострокових джерел коштів) та політика фінансування окремих складових активів (насамперед, необоротних активів і запасів). Тому для оцінювання фінансової стійкості необхідно проаналізувати не тільки структуру фінансових ресурсів, але й напрями їхнього вкладення [5].

Існують два основні підходи до визначення фінансової стійкості. За першого фінансову стійкість компанії можна зрозуміти на основі визначення співвідношення позикового та власного капіталу. За другого підприємство є фінансово стійким, якщо у нього достатньо власних оборотних активів.

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами свідчить про здатність підприємства фінансувати оборотні активи за рахунок власних коштів (табл. 5). Нормативне значення становить 0,1 та вище. В разі нижчого значення необхідно залучати додаткові кошти для покриття розривів у платіжному календарі. Таким чином, значення цього показника на кінець 2016 року у розмірі 0,76 є нижчим нормативу.

Маневреність робочого капіталу вказує на частину запасів підприємства, що фінансуються за рахунок власних обігових коштів. Здатність покрити

Таблиця 5

Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Фоззі-Фуд»

Показник	Рік			Відхилення, +/-		Відхилення, %	
	2014	2015	2016	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	-0,88	-0,89	-0,76	-0,01	0,13	1,22	-14,09
Маневреність робочого капіталу	-3,77	-3,71	-5,49	0,06	-1,78	-1,52	48,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,82	0,37	0,01	-0,46	-0,35	-55,53	-96,33
Коефіцієнт економічної незалежності	-0,09	-0,21	-0,27	-0,11	-0,06	121,56	27,21
Коефіцієнт фінансової залежності	-10,58	-4,78	-3,76	5,81	1,02	-54,87	-21,39
Коефіцієнт фінансування	-0,09	-0,17	-0,21	-0,09	-0,04	100,52	21,48
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	1,09	1,21	1,27	0,11	0,06	10,49	4,71
Коефіцієнт фінансового левериджу	-11,57	-5,76	-4,76	5,80	1,01	-50,17	-17,51
Коефіцієнт фінансової стійкості	-0,09	-0,20	-0,27	-0,11	-0,07	122,66	34,18

Джерело: складено автором на основі джерела [4]

вати обсяг запасів за рахунок власних коштів свідчить про хороші перспективи розвитку підприємства, низьку потребу в додатковому залученні позикових коштів та потенційно низький обсяг фінансових витрат [5].

Позитивним є зменшення значення показника. В нашому разі показник за 2015 рік склав 0,89, а у 2016 році він зменшився на 14%.

Зменшення коефіцієнта маневреності власного капіталу на кінець 2016 року на 96%, а саме до 0,01 (нормативне значення становить 0,1 та вище), свідчить про зменшення частки власного капіталу, що спрямована на фінансування оборотних активів.

Коефіцієнт фінансової незалежності, який на кінець 2016 року склав 0,27, зазначає, яку частину активів підприємство здатне профінансувати за рахунок власного капіталу. Нормативним значенням показника є 0,4–0,6. Нижче значення свідчить про високий рівень фінансових ризиків.

Коефіцієнт фінансової стійкості дає змогу зазначити, яка частина активів фінансується за рахунок довгострокових джерел фінансування, а саме власного капіталу та довгострокових позикових фінансових ресурсів. Нормативним є значення 0,7–0,9 [5]. За 2015–2016 роки значення цього показника практично не змінилось (0,2 і 0,27 відповідно). Низьке значення показника свідчить про високий рівень ризику втрати платоспроможності та негативні перспективи функціонування підприємства (зокрема, банкрутство).

На короткострокову ліквідність або платоспроможність підприємства впливає його здатність генерувати прибуток. У зв'язку з цим розглядається такий аспект діяльності підприємства, як рентабельність (табл. 6). Це і якісний, і кількісний показник ефективності діяльності кожного підприємства.

Оскільки підприємство за 2014–2016 роки отримало збитки, рівень яких у 2016 році зменшився, аналогічні значення мають показники рентабельності.

Стабільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його діловою активністю, що залежить від ринків збуту продукції, його ділової репутації, ступеня виконання плану за основними показниками господарської діяльності, рівня ефективності використання ресурсів та стабільності економічного зростання [5].

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті виявляється насамперед у швидкості обігу його коштів. Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівнів та динаміки різноманітних коефіцієнтів оборотності (табл. 7).

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки.

Як правило, чим вище цей показник, тим краще, тому що підприємство швидше одержує оплату по рахунках. З іншого боку, надання покупцям товарного кредиту є одним з інструментів стимулювання збуту, тому важливо знайти оптимальну тривалість кредитного періоду.

Використовуючи цей коефіцієнт, можемо розрахувати більш наочний показник, а саме період інкасації, тобто час, протягом якого дебіторська заборгованість перейде в кошти. Для цього необхідно розділити тривалість аналізованого періоду на коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості [5].

Таким чином, у 2015 році дебіторська заборгованість ТОВ «Фоззі-Фуд» оберталася в середньому за 24 дні, а у 2016 році цей показник збільшився удвічі, а саме до 57 днів.

Показники оборотності дебіторської заборгованості корисно порівнювати з оборотністю кредиторської заборгованості. У 2015–2016 роках оборотність кредиторської заборгованості склала 59 і 15 днів відповідно. Тому можна стверджувати, що ТОВ «Фоззі-Фуд» ефективно використовувало умови комерційного кредиту, наданого аналізованим підприємством своїм клієнтам з умовами кредитування, якими воно користується

Таблиця 6

Динаміка показників рентабельності ТОВ «Фоззі-Фуд»

Показник	Рік			Відхилення, +/-		Відхилення, %	
	2014	2015	2016	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року
Рентабельність операційної діяльності, %	4,34	1,08	-0,42	-3,27	-1,50	-75,20	-139,33
Рентабельність звичайної діяльності, %	-1,38	-3,73	-1,02	-2,35	2,71	170,53	-72,69
Рентабельність господарської діяльності, %	-1,38	-3,73	-1,02	-2,35	2,71	170,53	-72,69
Рентабельність власного капіталу, %	50,74	63,71	14,46	12,97	-49,25	25,56	-77,30
Рентабельність залученого капіталу, %	-4,40	-11,13	-3,04	-6,73	8,09	152,86	-72,67

Джерело: складено автором на основі джерела [4]

Динаміка показників ділової активності ТОВ «Фоззі-Фуд»

Показник	Рік			Відхилення, +/-		Відхилення, %	
	2014	2015	2016	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року
Коефіцієнт оборотності капіталу (трансформації), обертів	3,88	3,99	4,22	0,10	0,23	2,70	5,76
Оборотність дебіторської заборгованості, днів	18,93	24,11	57,20	5,18	33,09	27,35	137,20
Оборотність дебіторської заборгованості, обертів	19,01	14,93	6,29	-4,08	-8,64	-21,48	-57,84
Оборотність запасів, днів	27,13	25,63	1,68	-1,49	-23,96	-5,51	-93,46
Оборотність запасів, обертів	13,27	14,04	214,66	0,77	200,61	5,83	1 428,47
Тривалість операційного циклу, днів	46,06	49,75	58,88	3,68	9,13	8,00	18,35
Оборотність кредиторської заборгованості, днів	53,62	59,36	15,28	5,74	-44,08	10,71	-74,25
Оборотність кредиторської заборгованості, обертів	6,71	6,06	23,55	-0,65	17,49	-9,67	288,40
Оборотність власного капіталу, днів	-8,76	-18,90	-22,73	-10,14	-3,83	115,74	20,28
Оборотність власного капіталу, обертів	-41,10	-19,05	-15,84	22,05	3,21	-53,65	-16,86

Джерело: складено автором на основі джерела [4]

з боку постачальників у 2015 році, та неефективно у 2016 році.

На основі розрахованих даних можна вивести комплексний показник інвестиційної привабливості підприємства та віднести підприємства до однієї з чотирьох груп.

1) На кінець аналізованого періоду підприємство має високу рентабельність, а також є фінансово стійким. Платоспроможність підприємства не викликає сумнівів. Якість фінансового та виробничого менеджменту висока. Підприємство має відмінні шанси для подальшого розвитку.

2) На кінець аналізованого періоду підприємство має задовільний рівень рентабельності. Його платоспроможність і фінансова стійкість перебувають загалом на прийнятному рівні, хоча окремі показники перебувають нижче рекомендованих значень. Однак це підприємство є стійким до коливань ринкового попиту на продукцію та інших факторів фінансово-господарської діяльності. Робота з підприємством вимагає зваженого підходу.

3) На кінець аналізованого періоду підприємство фінансово нестійке, воно має низьку рентабельність для підтримки платоспроможності на прийнятному рівні. Як правило, таке підприємство має прострочену заборгованість. Воно перебуває на межі втрати фінансової стійкості. Для виведення підприємства з кризи слід здійснити значні зміни в його фінансово-господарській діяльності. Інвестиції в підприємство пов'язані з підвищеним ризиком.

4) На кінець аналізованого періоду підприємство перебуває в глибокій фінансовій кризі. Роз-

мір кредиторської заборгованості великий, воно не має змогу розплатитися за своїми зобов'язаннями. Фінансова стійкість підприємства практично повністю втрачена. Значення показника «рентабельність власного капіталу» не дає змоги сподіватися на поліпшення. Ступінь кризи підприємства настільки глибокий, що ймовірність поліпшення навіть в разі докорінної зміни фінансово-господарської діяльності невисока [1].

Таким чином, можна віднести ТОВ «Фоззі-Фуд» до третьої групи щодо комплексного показника інвестиційної привабливості підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. В результаті виконаного аналізу можна зробити такі висновки та дати рекомендації підприємству щодо підвищення ефективності його діяльності:

– на підприємстві спостерігається значне зростання дебіторської заборгованості, що викликало значне зниження грошових коштів у касі та на розрахунковому рахунку до кінця 2016 року; підприємству необхідно вжити заходів щодо стягнення боргів;

– у 2014–2016 роках підприємство отримало збитки перш за все за рахунок збільшення витрат на збут; це ж призвело до зниження рівня рентабельності, підприємству вкрай необхідно переглянути витрати;

– у 2016 році підприємство погасило короткострокові кредити банків та значно зменшило кредиторську заборгованість, що негативно вплинуло на оборотність кредиторської заборгованості; підприємству треба шукати можливість як банківського, так і комерційного кредитування.

Сучасна системна криза в Україні має значний вплив на розвиток роздрібно́ї торгівлі. Особливостями розвитку сучасного ритейлу в Україні є присутність негативних тенденцій, серед яких можна виділити зниження частки торгівлі у формуванні ВВП країни, зниження товарообігу роздрібних торговельних підприємств, зменшення кількості магазинів, спад купівельної спроможності населення, зростання цін. Але, незважаючи на нестабільні умови господарювання, роздрібна торгівля є перспективною галуззю економіки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 341 с.
2. Пугачевська К.Й. Тенденції розвитку внутрішньої торгівлі в Україні. Економіка і суспільство. 2017. Вип. 12. С. 143–148.
3. Державна служба статистики України. Статистична інформація. Макроекономічні показники. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Річна інформація емітента ТОВ «Фоззі-Фуд». URL: <http://www.fozzy.ua/ua/reporting>.

5. Волкова Н.А., Волчек Р.М., Гайдаєнко О.М. та ін. Економічний аналіз: навч. посібник / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОНЕУ, ротапінт, 2015. 310 с.

REFERENCES:

1. Yaroshevich N.B. (2012), *Finansy pidpriyemstv [Business Finances]*, Znannya, Kyiv, Ukraine.
2. Pugachevska K.Y. (2017), Trends in the development of domestic trade in Ukraine. *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 12, pp. 143–148.
3. The State Statistics Service of Ukraine. Statistical information. Macroeconomic Indicators, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Annual information of the issuer of "Fozi-Fud LLC", available at: <http://www.fozzy.ua/ua/reporting>.
5. Volkova N.A. Volchek R.M., Haydayenko O.M. (2015), *Ekonomichnyy analiz: Navch. Posibnyk, [Economic analysis: Teaching. manual]*, ONEU, Odessa, Ukraine.

Yunac'kyi M.O.

Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer
at Department of Finance,
Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky
(Kryvyi Rih)

ANALYSIS OF THE FINANCIAL STATE OF RETAIL TRADE ENTERPRISE

One of the tasks of financial reform is the transition to financial management based on an analysis of the financial and economic situation, taking into account market conditions. The results of any trading company's activities are of interest to external users (primarily investors, lenders, shareholders, consumers, and producers) and internal (company managers, employees of administrative and managerial divisions and subdivisions). Very important is the position of the company in the market, which requires a financial and economic analysis of the enterprise. The main components of the financial and economic analysis of activities of a trading company are: analysis of financial statements; horizontal analysis; vertical analysis; calculation of financial ratios.

Recently, retail trade in Ukraine has undergone changes under the influence of crisis phenomena. Financial and investment instability in the country due to political and economic transformations leads to a decrease in demand for goods and services and a decrease in the profit of trading enterprises, and it also has a sufficient impact on the balance of demand and supply of the consumer market, where one can observe the imbalance generated by the nonconformity of social production and unstable development of enterprises of trade and intermediary activity.

According to the State Statistics Committee, the volume of retail turnover of Ukraine amounted to 48 758 million UAH in 2015, which is 49 215 million UAH more than the volume last year. But the index of the physical volume of retail turnover of enterprises (legal entities) to the previous year, at comparable prices for 2015, was 80,2%, which is a very negative indicator. In 2016, the volume of retail trade turnover amounted to 555 975 million UAH, and the index of the physical volume of retail trade turnover of enterprises (legal entities) to the previous year, in comparable prices for 2015, amounted to 104,5%, that is, the situation is aligned.

The article deals with the main indicators of retail trade in Ukraine, factors influencing their financial situation of Ukrainian retail enterprises. The financial analysis of the retail business is carried out, namely: a horizontal analysis of the main financial indicators of the enterprise; correlation analysis of the relationship between enterprise profits and inflation index; coefficient analysis of indicators of property status of the enterprise; horizontal analysis of enterprise liquidity indicators; analysis of indicators of financial sustainability of the enterprise; analysis of indicators of profitability of the enterprise; analysis of indicators of business activity of the enterprise. On the basis of calculated data, the complex indicator of investment attractiveness of the enterprise is derived. Conclusions and recommendations are made.